

kao 'kršćanski način života'" (str. 218). Među njima se nalazi ustrajanje na tome da vjenčani parovi budu „opterećeni uzvišenim i grandioznim očekivanjem da jedno drugome budu sve u svemu" (str. 218). Na temelju svoje biblijske egzegeze, Treweekova preporuča da kršćanski učitelji i mislioci prebace težište razmišljanja s porijekla na *telos* – odnosno da ne promišljaju samo o tome odakle smo došli, nego da razmotre kamo idemo. Život vjernih samaca može svjedočiti o onome što će vjernici činiti u vječnosti. Autorica uočava veliku količinu patrističkih komentara o Mateju 22,30, u kojima se opisuje kako su nevjenčani vjernici mogli živjeti „životom anđela" na zemlji. Budući da su vjerni samci „već sada brat ili sestra (a ne muž ili žena) svima u crkvi", njihovi životi su sada „ne nagovještaj vječnosti, nego njen stvaran, iako djelomičan, predokus" (str. 231).

Ovo je silna i korisna knjiga. Crkvi su potrebni vjenčani i samci, a vjenčani i samci trebaju jedni druge u crkvi. I jedni i drugi imaju jedinstvene darove, prednosti i mogućnosti. Crkva treba prepoznati samaštvo kao poziv, ponekad privremen, a ponekad trajan. Crkve bi posebice trebale biti svjesne načina na koji nevjenčani vjernici mogu upućivati ostale vjernike prema stvarnosti sljedećega života, gdje će članovi Kristove zaručnice biti u privrženim odnosima kao braća i sestre („niti se žene niti udaju") kad se budemo sjedinili s našim Zaručnikom. Crkve bi trebale posvetiti pozornost i brigu služenju samcima, pružajući im mogućnosti da služe na značajan način i da sklapaju prijateljstva koja će proslaviti Krista. Također, valja ih jednako cijeniti i blagoslivljati bez obzira na to žele li se vjenčati ili ne.

Perry Leon Stepp

Joshua Iyadurai

Social Research Methods: For Students and Scholars of Theology and Religious Studies

Chennai: Marina Centre for Interdisciplinary Studies in Religion, 2023., str. 302

Dr. Joshua Iyandrai, predavač i istraživač sa Sveučilišta Madras (Odjel za kršćanski studij, Indija), autor je zanimljivog udžbenika s područja metodologije koji se bavi metodama istraživanja u društvenim znanostima i njihovom primjenom u teologiji i religijskim studijama. Udžbenik je namijenjen studentima i znanstvenicima općenito, ali i teolozima i misiolozima koji nadasve koriste interdisciplinarnu pristupe u svojim istraživanjima. Knjiga je objavljena 2023. godine na engleskom jeziku pod nazivom *Social Research Methods. For Students and Scholars of Theology and Religious Studies* od strane Marina Centre for Interdisciplinary Studies in Religion, Chennai, India.

Knjiga odgovara na pitanje kako nadići marginalizaciju evanđeoske teologije o čemu su još 1995. godine pisali Mark Noll, Cornelius Plantinga, Jr., i David Wells

u poznatom članku „Evanđeoska teologija danas” ističući potrebu za dijalogom teologije s kulturom i društvom koja iziskuje interdisciplinarnost. Početna točka Iyadurajeva argumenta je metodološka paradigma 21. stoljeća: vjera koja se živi. On smatra da iskustvo življenja vjere pomiče fokus teologije „od retoričkog i spekulativnog, ka konstruktivističkom” nudeći drugačiji set „hermeneutskih alata” temeljenih na „stručnosti društvenih znanosti” (str. xvii). Iyandrai smatra da interdisciplinarna otvorenost dopušta teologiji da zadrži svoje osebujno utemeljenje u Riječi, no istovremeno koristeći spoznaje drugih disciplina, poboljšava njezinu sposobnost razumijevanja društva i njegova odnosa s Bogom te sama postaje jasnija svijetu oko nje (str. xxvi). Autor je ovdje na tragu Veli-Mattije Karkkainena (2015, 3:235–241) koji smatra da je teologija „matriks cjelovite istine” koji se otkriva u složenome svijetu u kojem se znanje iznimno brzo mijenja i uvećava te da uvažavanje pluralnosti kultura i religija, i unutarcrkvenoga i ekumenskog dijaloga štiti teologiju od vlastite rigidnosti i olakog prilagođavanja znanosti. Iyandri slično u uvodu veli da tada kada teologija koristi metode društvenih znanosti, ona se čuva vlastitoga „redukcionizma”, stječe „cjelovitije razumijevanje društva u odnosu na Boga” te postaje „razumljivija svijetu” (str. xvii).

Na 302 stranice, knjiga obuhvaća devet poglavlja koja čitatelje vode kroz različite metode društvenih istraživanja, spoznaje koje su nadasve poželjne za buduće akademske teologe i istraživače na magistarskoj ili doktorskoj razini, njihove mentore i predavače metodoloških kolegija na ovoj razini. Tako Iyadurai predstavlja kvalitativne i kvantitativne metode istraživanja, kombinirane metode, ali daje i mnoštvo korisnih primjera kako napisati hipotezu (str. 118), definirati osnovne istraživačke koncepte (str. 119), kako odrediti valjanost tvrdnje (str. 123), na koji način kreirati istraživanje i kako odrediti ciljanu skupinu, ali i definirati uzorak (str. 126), na koji način strukturirati upitnike, istraživačka pitanja (str. 132) i provesti dubinske intervjuje (str. 138), kako analizirati rezultate i prikazati rezultate istraživanja i slično (str. 156–165 i dalje). Autor daje i primjere kako usmjeriti istraživanje i formulirati glavni naslov i podnaslove (str. 170), odrediti jasne ciljeve istraživanja (str. 180), definirati primarnu populaciju izvora i uzorak (str. 183) te detaljno raspravlja o važnosti pravilnog prikupljanja podataka, pouzdanosti izvora i načinima analize podataka (str. 185), kao i o tome kako napisati istraživačko izvješće, disertaciju i članak u časopisu (str. 191).

Za studente su, pored primjera pisanja, zanimljive i autorove reference na softvere kojima se mogu kreirati bilješke, organizirati istraživanje i povezati pisanje s pohranjenim izvorima literature, poput EndNote, Zotero, Mendeley (str. 31), zatim NVIVO kao program koji omogućava analizu kvantitativnih podataka (str. 32 i 106) te upute kako koristiti suvremene aplikacije kao što su: Zoom, Webex, Google Meet, Skype te Debut Video Capture, Camtasia, Audacity. I druge alate korisne za online intervjuje, sastanke, fokus grupe i slično (str. 82). Autor također upućuje čitatelje i na softvere koji se mogu nabaviti ukoliko je potrebna kombi-

nirana analiza teksta, vizuala, audio, videozapisa i dokumenata poput ATLAS.ti, HyperRESEARCH, MAXQDA, QDA Miner, Transana, RDQA i slični (str. 106). Za predavače je pak vrlo korisno što nakon svakog poglavlja Iyadurai daje niz pitanja za ponavljanje. On objašnjava ulogu mentora na istraživanju ili magistarskom, odnosno doktorskom radu pri čemu govori o važnosti pastoralne skrbi koju mentor treba također pružiti (str. 221). Na kraju je knjige rječnik na šest stranica (str. 245–251), reference (str. 252–262) i kazalo pojmova (str. 263–268) čime je omogućeno jednostavnije snalaženje čitatelja kroz knjigu.

Ova je knjiga dobar pregled klasičnih i recentnijih metoda u istraživanjima društvenih znanosti koje mogu biti korisne za interdisciplinarna istraživanja u teologiji. Njezin jasan fokus na pokazivanju da teologija kao aktivnosti „razumijevanja Božjih aktivnosti u odnosu na ljudsku zajednicu i svijet... [koja se] ne može izolirati i nužno mora koristiti društvene znanosti i njihove metode kako bi proučavala življenu teologiju” (str. xxvi) ukazuje na njezino ograničenje. Naime, Iyadurajev fokus na proučavanju metoda društvenih znanosti ne obuhvaća metode pisanja rada koji je važan za biblijski studij, egzegezu, sustavnu teologiju, povijest crkve i slično te „ne uspijeva čak ni sugerirati obrise teološkog pristupa metodologiji” (Holmes i Lindsay 2018). Dodavanje referenci na aktualnu debatu između kršćanske teologije i različitih teorijskih pravaca (kako je spomenuto u Holmesu i Lindsay 2018., između teologije i filozofije, socijalne teorije, psihologije, bioloških i fizičkih znanosti i tako dalje) moglo bi biti korisna pomoć za kršćanskog istraživača.

Julijana Mladenovska-Tešija

Reference

- Alvarez, Daniel Raul. 1998. On the Possibility of an Evangelical Theology. *Theology Today* 55/2: 175–195.
- Holmes, Colin; Lindsay, David. 2018. In Search of Christian Theological Research Methodology. *SAGE Open* 8/4: 1. DOI: 10.1177/2158244018809214.
- Kärkkäinen, Veli-Matti. 2015. *Creation and Humanity: A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World*. Vol. 3. Grand Rapids: Eerdmans Publishing Company.
- Noll, Mark; Platina, Cornelius Jr.; Wells, David. 1995. Evangelical Theology Today. *Theology Today* 51/4: 495–507.